

عوامل پیش‌گویی کننده‌ی شدت بیماری و مرگ در بیماران بستری مبتلا به کووید ۱۹ در مرکز تخصصی بیماری‌های عفونی دانشگاه علوم پزشکی قزوین: یک مطالعه‌ی مقطعی

فاطمه قبانوری^۱، مهناز مرادی^۱، پیمان نامدار^۲، منیرسادات میرزاده^۳، لیلی یکه فلاح^{۴*}

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: با افزایش بیماری همه‌گیر کرونا، نیاز فوری به شناسایی عوامل پیش‌بینی کننده‌ی بالینی و آزمایشگاهی پیش‌رونده به سمت اشکال شدید و کشنده‌ی این بیماری وجود دارد. هدف از انجام این مطالعه، تعیین عوامل پیش‌گویی کننده‌ی شدت بیماری و مرگ در بیماران بستری مبتلا به کووید ۱۹ (Coronavirus disease-2019) در مرکز تخصصی بیماری‌های عفونی دانشگاه علوم پزشکی قزوین بود.

روش‌ها: در مجموع، ۲۲۸ بیمار مبتلا به کووید ۱۹ وارد این مطالعه‌ی مقطعی شدند که از این تعداد، ۱۱۴ نفر مبتلایان زنده و ۱۱۴ نفر مبتلایان فوت شده بودند و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و وارد مطالعه شدند. از روش Logistic regression مدل Inter برای پیش‌بینی عوامل مؤثر بر شدت بیماری و مرگ بیماران استفاده شد.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل چند متغیره‌ی Logistic regression نشان داد که افزایش C-reactive protein (CRP)، Blood urea nitrogen (BUN)، Potassium و کاهش متوسط زمان شروع علائم تا زمان بستری، می‌توانند به عنوان عوامل پیش‌گویی کننده‌ی مرگ در مبتلایان به کووید ۱۹ باشند. همچنین، در مطالعه‌ی حاضر بیماران متوفی نسبت به گروه بازمانده، مسن‌تر بودند. همچنین، از نظر وجود بیماری زمینه‌ای هیپوتیروئیدی (Hypothyroidism) و نارسایی مزمن کلیه (Chronic kidney insufficiency) بین دو گروه متوفی و بازمانده، تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/001$).

نتیجه‌گیری: با توجه به کاهش مدت زمان شروع علائم تا بستری در بیماران فوت شده، می‌توان دریافت که علائم در این بیماران با شدت بیشتری همراه است که منجر به مراجعه‌ی سریع‌تر این بیماران شده است. از این رو، اندازه‌گیری الکترولیت‌ها در بدو بستری و سپس، به صورت سریالی جهت انجام اقدامات اصلاحی در زمینه‌ی کنترل بیماری توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: کووید ۱۹؛ مرگ و میر؛ پیش‌آگهی؛ شدت؛ عفونت؛ عوامل پیش‌گویی کننده

ارجاع: قبانوری فاطمه، مرادی مهناز، نامدار پیمان، میرزاده منیرسادات، یکه فلاح لیلی. عوامل پیش‌گویی کننده‌ی شدت بیماری و مرگ در بیماران بستری مبتلا به کووید ۱۹ در مرکز تخصصی بیماری‌های عفونی دانشگاه علوم پزشکی قزوین: یک مطالعه‌ی مقطعی. مجله دانشکده پزشکی اصفهان ۱۴۰۰؛ ۳۹ (۶۲۹): ۵۰-۴۴۳.

مقدمه

مبتلا به علائم خفیف، پس از یک مداخله‌ی بالینی مناسب و به‌طور معمول بعد از یک هفته بهبود می‌یابند (۳). در حالی که مبتلایان به نوع شدید بیماری، به دلیل آسیب آئولولار ناشی از ویروس، نارسایی تنفسی پیش‌رونده را تجربه می‌کنند که در نهایت ممکن است منجر به مرگ شود (۲). همچنین، مبتلایان به نوع متوسط بیماری، به ویژه سالمندان یا افراد دارای بیماری‌های زمینه‌ای، دچار وضعیت بدتری می‌شوند و به

کرونا ویروس ۲۰۱۹، نوعی بیماری بسیار مسری است که ابتدا در ووهان، استان هوئی، واقع در چین در تاریخ ۸ دسامبر ۲۰۱۹ گزارش شد و سپس، با انتقال سریع به انسان به سرعت در سراسر جهان گسترش یافته است (۱). شدت این بیماری از یک آنفلوآنزای خفیف تا پنومونی شدید، نارسایی تنفسی و مرگ متفاوت بوده است (۲). بیماران

- ۱- گروه مراقبت‌های ویژه پرستاری، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
  - ۲- استادیار، گروه طب اورژانس، مرکز تحقیقات متابولیک و پیش‌گیری از بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
  - ۳- استادیار، گروه پزشکی اجتماعی، مرکز تحقیقات متابولیک و پیش‌گیری از بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
  - ۴- دانشیار، گروه مراقبت‌های ویژه پرستاری، مرکز تحقیقات متابولیک و پیش‌گیری از بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
- نویسنده‌ی مسؤل: لیلی یکه فلاح؛ دانشیار، گروه مراقبت‌های ویژه پرستاری، مرکز تحقیقات متابولیک و پیش‌گیری از بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
Email: leili_fallah@yahoo.com